

Analiza situațională

a problemelor cu care se confruntă femeile și fetele cu dizabilități ale aparatului locomotor din Moldova în exercitarea drepturilor sexuale și reproductive

Ludmila Sîrbu,
coordonator proiect, CIDSR

Dr Rodica Comendant,
director, CIDSR

Scopul și obiectivele analizei situaționale

Scop:

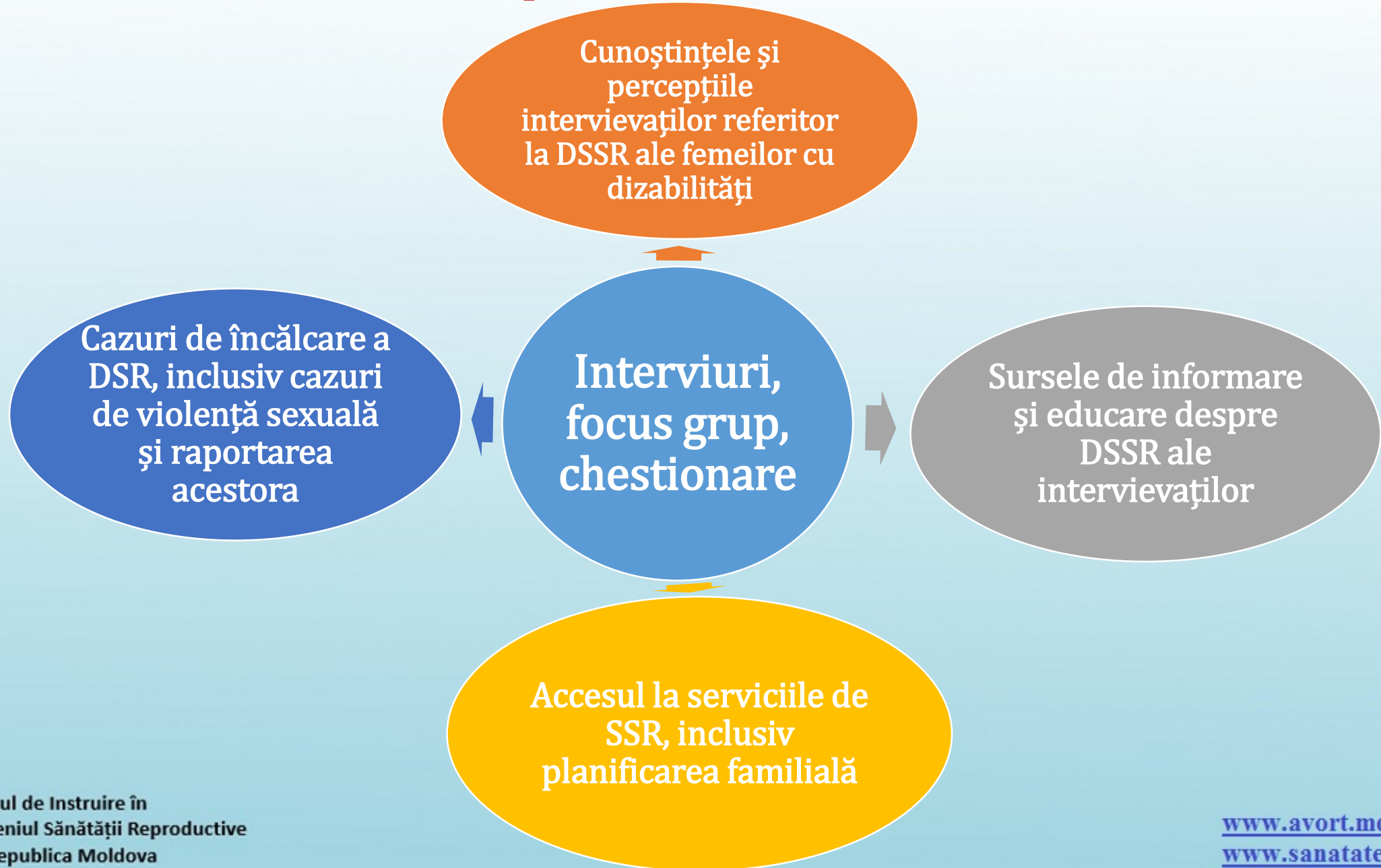
Identificarea problemelor cu care se confruntă femeile și fetele cu dizabilități în exercitarea drepturilor sexuale și reproductive și propunerea unor căi de soluționare ale acestora.

Obiective:

- ❑ Identificarea **nevoilor femeilor și fetelor cu dizabilități** locomotorii în ceea ce privește sănătatea sexuală și reproductivă;
- ❑ Identificarea **nevoilor de asistență a principalilor intermediari** (membri de familie, medici de familie, asistenți sociali) în oferirea sprijinului femeilor și fetelor cu dizabilități ale aparatului locomotor în accesarea informației și serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă;
- ❑ **Examinarea cadrului legal**, normativ și instituțional cu privire la drepturile sexuale și reproductive ale persoanelor cu dizabilități;
- ❑ Formularea unor **recomandări** care să adreseze unele aspecte ale problemelor identificate.

Aspectele analizate

Provocări în organizarea întâlnirilor: acces fizic limitat în general...

Circa 30% din respondente nu au ajuns la întâlnirile organizate:

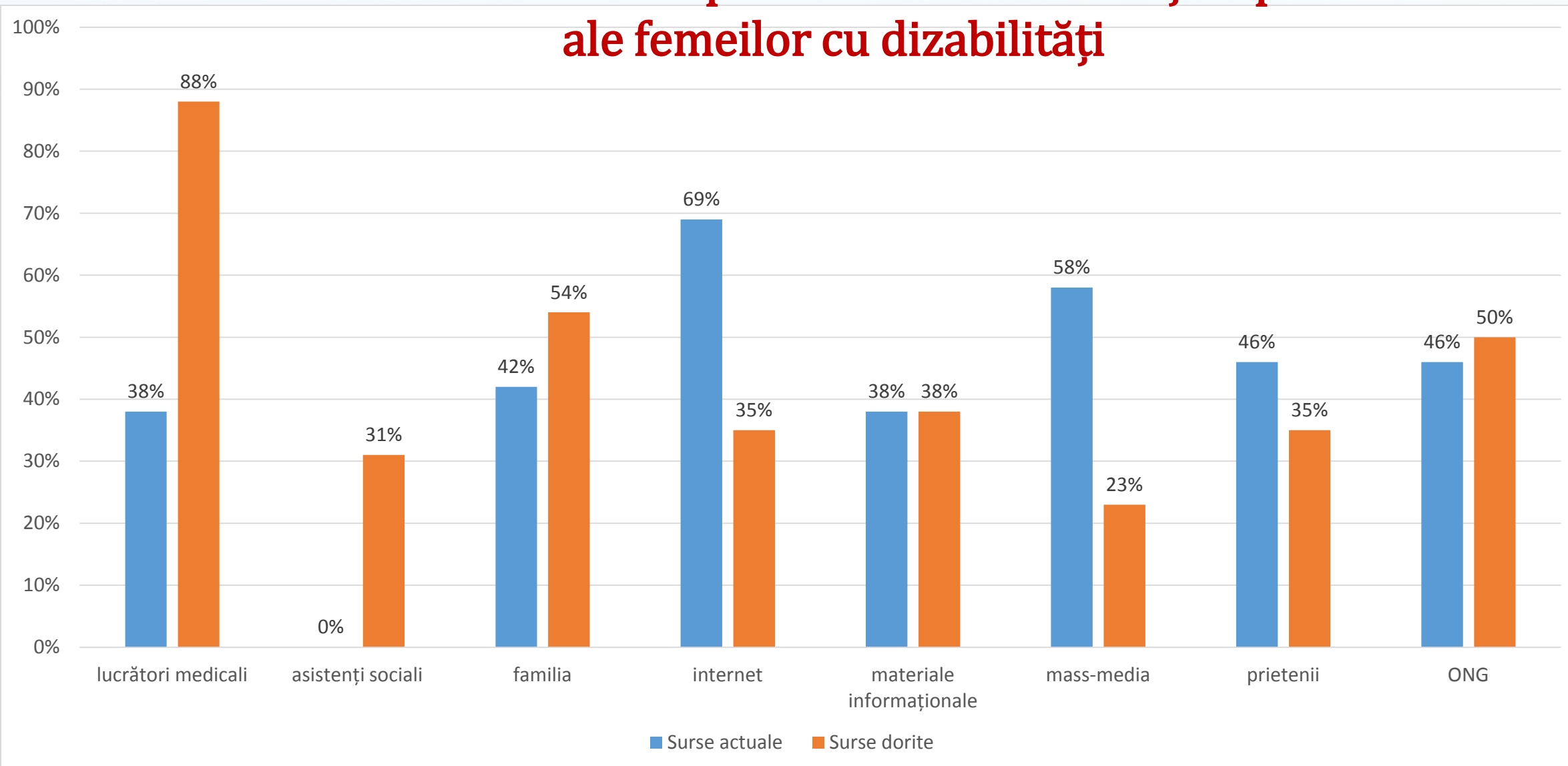
- O parte din femeile cu dizabilități sunt în continuare imobilizate la pat
- Altele nu au fotolii rulante și nu se deplasează în afara casei
- Lipsa transportului și infrastructurii adaptate necesităților
- Ca să se deplaseze, ele trebuie să fie însoțite de îngrijitori; aceștia deseori sunt ocupați, sunt la servicii, etc.
- Unele fete s-au jenat să vină să discute pe teme de sănătate sexuală și reproductivă

Cum sunt percepute drepturile sexuale și reproductive ale femeilor cu dizabilități

Consideră că au dreptul:	Femei	Familia	Medici de familie	Asistenți sociali
Să decidă dacă să aibă sau nu copii inclusiv cu cine, când și câți	92%	83%	95%	81%
Să aibă acces la servicii calitative în SSR	100%	100%	100%	100%
Să decidă asupra angrenării în viața sexuală	75%	50%	77%	73%
Să decidă dacă să se căsătorească sau nu, inclusiv cu cine și când	73%	75%	83%	81%
Să fie informate despre mijloacele de contracepție și să le folosească	92%	66%	88%	100%
Să întrerupă o sarcină nedorită	73%	50%	77%	63%
Să fie informate despre drepturile și sănătatea SR	92%	92%	83%	100%
Să fie protejate împotriva violenței	100%	100%	100%	100%

Sursele de informare despre sănătatea sexuală și reproductivă ale femeilor cu dizabilități

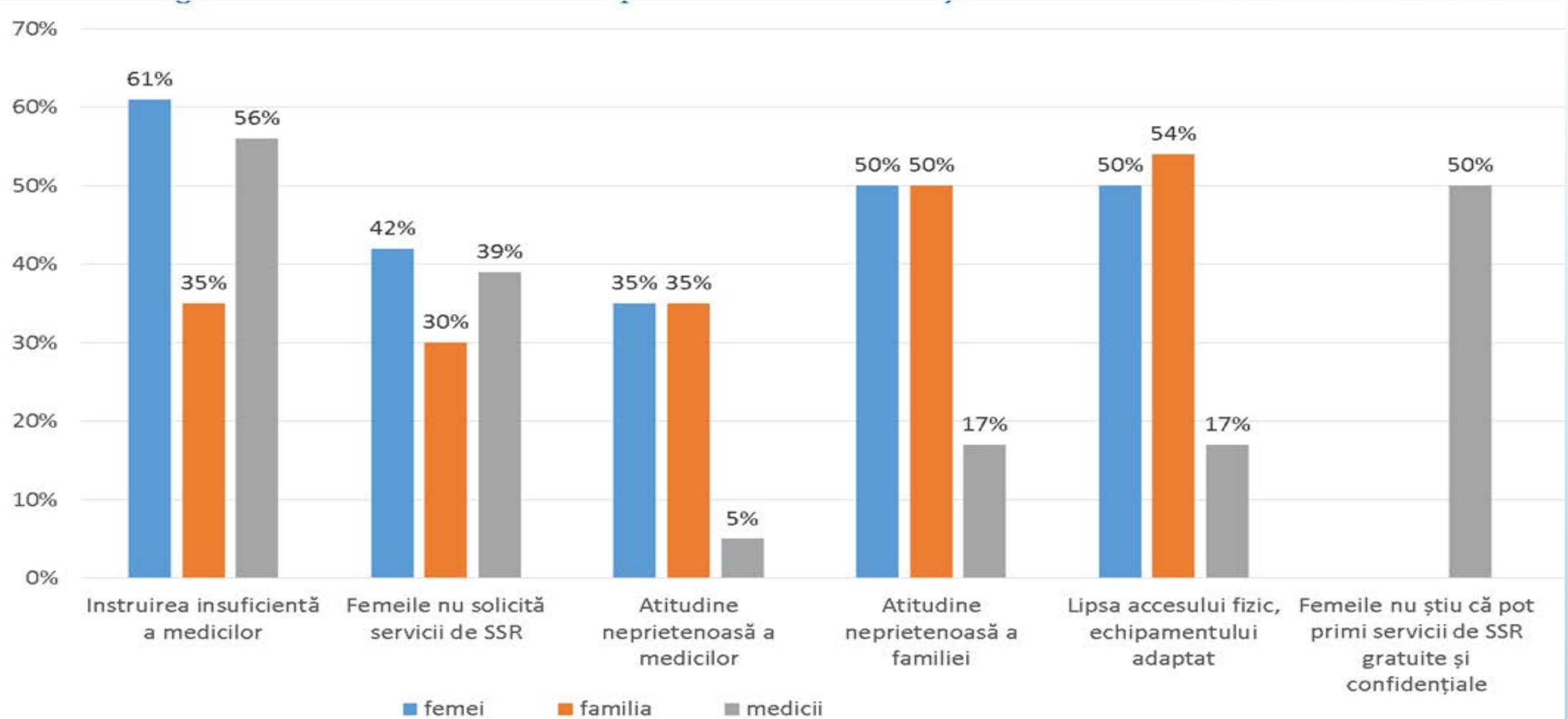
Accesul la servicii de sănătate sexuală și reproductivă, este considerat de către femeile cu dizabilități drept DIFICIL!

- ❑ Instituțiile ce prestează servicii de sănătate sexuală și reproductivă **nu asigură accesul fizic;**
- ❑ Cabinetele ginecologice adaptate pentru necesitățile femeilor cu dizabilități, cu fotolii care se coboară, **lipsesc;**
- ❑ Personalul medical nu este îndeajuns de sensibil față de drepturile sexuale și reproductivă ale persoanelor cu dizabilități și nevoile lor;
- ❑ Personalul medical nu este îndeajuns de instruit;
- ❑ Sunt cazuri când, personalul medical are un **comportament discriminatoriu** (refuză consilierea în planificarea familială pe motiv de dizabilitate, sugerează întreruperea sarcinii, etc.);
- ❑ Adresabilitatea este joasă: **femeile cu dizabilități nu se adresează cu aceste probleme la personalul medical;**
- ❑ **Societatea este puțin informată** cine sunt persoanele cu dizabilități, care sunt necesitățile și abilitățile acestora.

ACCESUL LA SERVICII - DIFICIL!

Cauzele care limitează accesul persoanelor cu dizabilități la serviciile de Sănătate Reproductivă

De ce medicii de familie consiliază rar femeile cu dizabilități în sănătatea sexuală și reproductivă:

- ❑ Vizite rare ale persoanelor cu nevoi speciale la medic, inclusiv din cauza accesului fizic limitat în instituție.
- ❑ Lipsa timpului pentru discuții pe aceste subiecte
- ❑ E de competența ginecologului;
- ❑ Medicii nu se simt îndeajuns de instruiți referitor la drepturile și sănătatea sexuală și reproductivă ale persoanelor cu dizabilități, în special prescrierea contraceptivelor;
- ❑ La moment acest grup nu este menționat în actele normative ale MS că ar avea dreptul la oferirea gratuită a contraceptivelor;
- ❑ Femeile cu dizabilități nu știu că pot fi consultate de medicul de familie despre sănătatea reproductivă și nu se adresează cu așa întrebări.

Exemple de încălcare ale drepturilor sexuale și reproductive relatate de către femeile cu nevoi speciale

- ❑ Femeilor intervievate le-a fost sugerat să nu-și planifice o sarcină și să nască din cauza dizabilității. „Recomandările” vin în majoritatea cazurilor din partea medicului ginecolog sau medicului de familie;
- ❑ Personalul medical a refuzat în mod repetat să discute despre contracepție și a amânat discuția pentru altă dată. Motivul invocat a fost că ”la moment femeia are alte probleme de sănătate mai importante, așa ca dizabilitatea ei”;
- ❑ Medicul a refuzat să ofere consiliere în planificarea sarcinii, argumentând din start că aceasta nu este posibilă pe motiv că se va naște la fel un copil cu dizabilitate;

Exemple de încălcare ale drepturilor sexuale și reproductive relatate de către femeile cu nevoi special (cont.)

- ❑ Medicul de familie a refuzat să ofere îndreptare la ginecolog, motivând că femeia cu dizabilitate nu are nevoie de această vizită;
- ❑ În timpul vizitei la ginecolog, acesta a refuzat să o examineze și să ia analiza, din motiv că nu este obligat să o ajute să urce pe fotoliul ginecologic, care nu este adaptat pentru femeile cu dizabilități ale aparatului locomotor;
- ❑ Persoana cu dizabilitate a fost consiliată de către medic să facă avort, din motiv că aceasta are deja un copil și "îi ajunge";
- ❑ O altă interviuată ne-a povestit despre istoria surorii (persoană cu dizabilități): "Sora mea de 26 ani fiind în casă de stat [școală de tip internat] i s-a interzis nașterea și având 2 luni de sarcină, i-a fost întreruptă";
- ❑ Femeile intervievate ne-au povestit despre **trei cazuri de abuz sexual**: doar una dintre femei s-a adresat la poliție cu plângere oficială, celelalte – nu, din lipsa de informare, dar și de curaj.

Sumarul constatărilor

- ❑ **Accesul la serviciile de sănătate sexuală și reproductivă este limitat din cauza lipsei rampelor de acces, ale ascensoarelor, echipamentului adapted, etc;**
- ❑ **Medicii de familie nu au cunoștințe îndeajuns despre drepturile și sănătatea sexuală și reproductivă ale femeilor cu dizabilități locomotorii, ceea ce îi face să evite; consilierea în acest domeniu, prescrierea contraceptivelor, discuția despre o sarcină posibilă, etc.;**
- ❑ **Astfel, calitatea serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă prestate acestui grup de beneficiari trebuie îmbunătățită;**
- ❑ **În situații de încălcare a drepturilor sexuale și reproductive, inclusiv abuzul sexual al persoanelor cu dizabilități, intervievații nu cunosc unde pot să se adreseze după ajutor;**
- ❑ **Membrii comunității continuă să manifeste atitudine neprietenoasă față de persoanele cu dizabilități și le consideră “bolnave” și “a-sexuale”;**
- ❑ **Societatea nu este îndeajuns de sensibilizată față de fetele și femeile cu dizabilități, îi lipsește cunoașterea “domeniului dizabilitate”, cine sunt persoanele cu dizabilități, care sunt nevoile dar și abilitățile acestora.**

Recomandările generale

- ❑ Asigurarea accesului fizic al persoanelor cu dizabilități în instituțiile ce prestează servicii de sănătate sexuală și reproductivă și dotarea acestora cu echipamente adaptate necesităților persoanelor cu nevoi speciale;
- ❑ Ridicarea nivelului de cunoștințe în drepturile și sănătatea sexuală și reproductivă a femeilor cu dizabilități, a personalului medical, asistenților sociali și îngrijitorilor;
- ❑ Includerea persoanelor cu dizabilități în grupul categoriilor de beneficiari de produse contraceptive gratuite;
- ❑ Sensibilizarea autorităților, a comunității și mass-media despre drepturile sexuale și reproductive ale persoanelor cu dizabilități;
- ❑ Fortificarea rolului școlii în instruirea tinerilor cu dizabilități și a comunității în ceea ce privește drepturile și sănătatea sexuală și reproductivă prin introducerea în școală a obiectului legat de educația sexuală;
- ❑ Elaborarea și implementarea sistemului de colectare a datelor ce țin de sănătatea reproductivă a femeilor cu dizabilități dezagregate pe componentele acesteia;

Recomandările generale (cont.)

- ❑ Dezvoltarea și implementarea programelor în drepturile sexuale și reproductive ale persoanelor cu dizabilități de către ONG-uri, organizații internaționale și susținerea acestora de către autorități;
- ❑ Fortificarea rolului echipelor multidisciplinare în informarea persoanelor cu dizabilități despre drepturile și sănătatea lor sexuală și reproductivă, cu includerea echipei medicului de familie și asistentului social și cu asigurarea vizitelor la domiciliu;
- ❑ Instruirea femeilor cu dizabilități, membrilor de familie, medicilor de familie și asistenților sociali despre cadrul legal privind abuzul sexual, formele de abuz sexual și mecanismele de raportare ale acestuia;
- ❑ Revizuirea cadrului legal național în conformitate cu instrumentele internaționale în scopul garantării respectării drepturilor sexuale și reproductive ale persoanelor cu dizabilități, în special abrogarea legislației care permite încetarea neconsimțită a sarcinii.

Analiza situațională realizată de...

Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive (CIDSr), director Dr Rodica Comendant,
Proiectul ”Toți egali, toți sănătoși: Abilitarea femeilor și fetelor cu dizabilități din Moldova să își exercite drepturile sexuale și reproductive”, coordonator Ludmila Sîrbu

Membrii echipei de lucru:

- **Rodica Comendant** – conferențiar universitar, Catedra Obstetrică și Ginecologie, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”; Director CIDSr
- **Virginia Șalaru** – asistent universitar, Catedra Medicina de Familie, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”
- **Irina Sagaidac** – asistent universitar, Catedra Obstetrică și Ginecologie, Nr.2, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”
- **Ludmila Iachim** – manager proiecte, Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova
- **Emma Matreniuc** – director, Asociația de tineret cu dizabilități “VIVERE”
- **Vadim Vieru** – avocat, Asociația Promo-LEX
- **Ludmila Sîrbu** – coordonator proiect, CIDSr

Suport:

Ambasada Finlandei de la Bucuresti

Ministerul Sănătății

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și a Familiei

Nimic despre noi, fără noi!

Proiectul “Toți egali, toți sănătoși!”

Vă mulțumim.